

VAJNAI

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (neljäs jaosto)

6 päivänä lokakuuta 2005 *

Asiassa C-328/04,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Fővárosi Bíróság (Unkari) on esittänyt 24.6.2004 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 28.7.2004, saadakseen ennakkoratkaisun rikosasiassa, jossa vastaajana on

Attila Vajnai,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit K. Schiemann (esittelevä tuomari) ja E. Juhász,

julkisasiamies: C. Stix-Hackl,

kirjaaja: R. Grass,

kuultuaan julkisasiamiestä,

* Oikeudenkäyntikieli: unkari.

on antanut seuraavan

määräyksen

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee syrjintäkiellon periaatteen tulkintaa yhteisön oikeuden perustavanlaatuisena periaatteena.
- 2 Ennakkoratkaisupyyntö on esitetty rikosasiassa, jossa vastaajana on Vajnai ja joka koskee Unkarin rikoslain (Büntető Törvénykönyv) 269/B §:n rikkomista, jonka mukaan ”totalitaaristen tunnusten” käyttö julkisesti on rangaistava teko.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 3 Unkarin rikoslain 269/B §:ssä, jonka otsikkona on ”totalitaaristen tunnusten käyttö”, säädetään seuraavaa:

”(1) Henkilö, joka

- a) levittää,
- b) käyttää julkisesti tai
- c) esittelee julkisesti

hakaristiä, SS:n tunnusta, nuoliristiä, sirppiä ja vasaraa, viisikärkistä punaista tähteä tai näitä esittävää tunnusta, syyllistyy, kun toiminta ei muodosta vakavampaa rikosta, rikkomukseen, josta voidaan määrätä sakkoa.

- (2) Henkilöitä, jotka toteuttavat 1 momentissa mainitun teon tiedonlevittämisen tai opetustarkoituksessa tai tieteeseen, taiteeseen tai historiallisia tai ajankohtaisia tapahtumia koskeviin uutisiin liittyen, ei rangaista.
- (3) Valtioiden virallisiin nykyisiin tunnuksiin ei sovelleta 1 ja 2 momenttia.”

Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymys

- 4 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Unkarin työväenpuolueen varapuheenjohtajana olevaa Vajnaita vastaan on nostettu syyte, koska hän käytti julkisesti vaatteisiinsa kiinnitettynä halkaisijaltaan viiden senttimetrin kokoista viisikärkistä punaista pahvitähteä Budapestissa 21.2.2003 järjestetyssä mielenosoituksessa. Paikalla ollut järjestyksestä vastaava poliisi vaati vastaajaa poistamaan tunnuksen, mihin tämä suostui.
- 5 Pesti Központi Kerületi Bíróság (Pestien läänin keskustuomioistuin) totesi 11.3.2004 antamassaan tuomiossa Vajnain syyllistyneen Unkarin rikoslain 269/B §:n 1 momentin b kohdan vastaiseen ”totalitaarisen tunnuksen” käyttöön. Kyseinen tuomioistuin määräsi vastaajalle vuoden koeajan ja kyseisen tunnuksen valtiolle menetetyksi.

- 6 Vajnai valitti tuomiosta ennakkoratkaisupyynnön esittäneelle tuomioistuimelle.
- 7 Fővárosi Bíróság (Budapestin tuomioistuin) toteaa ennakkoratkaisupyynnössä, että punainen tähti tai sirppi ja vasara ovat vasemmistopuolueiden tunnuksia useissa jäsenvaltioissa, esimerkiksi Italian tasavallassa. Kyseisen tuomioistuimen mukaan italialaisten vasemmistoliikkeiden jäsenet voivat käyttää työväenliikkeen tunnuksia ilman mitään kieltoja, kun taas Unkarin rikoslaissa kielletään kyseisten tunnusten käyttö. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin kysyykin, onko sellainen jäsenvaltion säännös, jossa kielletään kansainvälisen työväenliikkeen tunnusten käyttö rangaistuksen uhalla syrjivä, kun toisen jäsenvaltion alueella saman tunnuksen käyttämisestä ei seuraa mitään rangaistusta.
- 8 Fővárosi Bíróság on näin ollen lykännyt asian käsittelyä ja esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko Unkarin rikoslain 269/B §:n 1 momentti, jossa säädetään, että henkilö, joka käyttää tai asettaa julkisesti nähtäväksi viisikärkisestä punaisesta tähdestä muodostuvan tunnuksen, syyllistyy rikkomukseen, kun toiminta ei muodosta vakavampaa rikosta, yhteensopiva syrjintäkiellon periaatteen kanssa, joka on yhteisön oikeuden perustavanlaatuisen periaate? Mahdollistetaanko Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa, jonka mukaan unioni perustuu jäsenvaltioille yhteisiin vapauden, kansanvallan, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen periaatteisiin, tai direktiivissä 2000/43/EY, jossa myös viitataan perusvapauksiin, tai perusoikeuskirjan 10, 11 ja 12 artiklassa, että henkilö, joka haluaa ilmaista poliittisia vakaumuksiaan niitä kuvaavien tunnusten avulla, voi tehdä näin missä hyvänsä jäsenvaltiossa?”

Yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta

- 9 Kirjallisia huomautuksia esittäneet Unkarin ja Alankomaiden hallitukset sekä komissio epäilevät yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa vastata ennakkoratkaisukysymykseen.
- 10 Yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan arvioimiseksi on syytä tarkastella ennakkoratkaisukysymyksen kohdetta.
- 11 Kansallinen tuomioistuin kysyy ennakkoratkaisupyynnössään pääasiallisesti, onko syrjintäkiellon periaatteen, EU 6 artiklan, rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta 29 päivänä kesäkuuta 2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/43/EY (EYVL L 180, s. 22) säännösten tai Nizzassa 7.12.2000 juhlallisesti julistetun Euroopan unionin perusoikeuskirjan (EYVL C 364, s.1) 10, 11 ja 12 artiklan kanssa ristiriidassa Unkarin rikoslain 269/B §:n kaltainen kansallinen säännös, jossa kielletään pääasian oikeudenkäynnissä kyseessä olevan tunnuksen käyttö julkisesti.
- 12 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan silloin, kun kansallinen lainsäädäntö kuuluu yhteisön oikeuden soveltamisalaan, yhteisöjen tuomioistuimen, jolle on esitetty ennakkoratkaisupyyntö, on esitettävä kansalliselle tuomioistuimelle kaikki sellaiset tulkintaan liittyvät seikat, jotka ovat tarpeen, jotta kansallinen tuomioistuin voisi arvioida, onko kansallinen lainsäädäntö yhteensopiva perusoikeuksien kanssa, joiden noudattamista yhteisöjen tuomioistuin valvoo (ks. asia C-299/95, Kremzow, tuomio 29.5.1997, Kok. 1997, s. I-2629, 15 kohta).
- 13 Sitä vastoin yhteisöjen tuomioistuimella ei ole tätä toimivaltaa sellaisen lainsäädännön osalta, joka ei kuulu yhteisön oikeuden soveltamisalaan, ja kun oikeudenkäynnin kohde ei miltei osin liity perustamissopimusten määräyksissä määrättyihin tilanteisiin (ks. em. asia Kremzow, tuomion 15 ja 16 kohta).

- 14 On todettava, että Vajnaita koskeva asia ei miltään osin liity perustamissopimusten määräyksissä määrättyihin tilanteisiin ja että pääasian oikeudenkäynnissä sovellettava Unkarin lainsäädäntö ei kuulu yhteisön oikeuden soveltamisalaan.
- 15 Näin ollen on todettava, että työjärjestyksen 92 artiklan 1 kohdan perusteella yhteisöjen tuomioistuin ei selvästikään ole toimivaltainen vastaamaan Fővárosi Bíróságin esittämään kysymykseen.

Oikeudenkäyntikulut

- 16 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (neljäs jaosto) on määrännyt seuraavaa:

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin ei selvästikään ole toimivaltainen vastaamaan Fővárosi Bíróságin (Unkari) 24.6.2004 tekemällä päätöksellä esittämään kysymykseen.

Allekirjoitukset